

Вибрані праці. А.П. Гетьман

У цьому виданні, підготовленому до 220-річчя Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, зібрано наукові праці видатного вченого України в галузі правознавства, талановитого педагога й організатора вищої освіти, ректора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки Анатолія Павловича Гетьмана.

Вибрані праці включають наукові статті, тези наукових доповідей та інші роботи автора з проблем становлення та розвитку еколого-процесуального права, конституційних засад і фундаментальних чинників екологічного права й законодавства, екологічних прав людини та громадянина, правових засад права власності, природокористування та охорони довкілля, екологічної політики та безпеки, науки екологічного та природоресурсного права й законодавства, міжнародного законодавства та права ЄС про довкілля, наукової спадщини, життєвого і творчого шляху та наукових ідей і поглядів шановних вчителів, а також реформування законодавства про вищу юридичну освіту.

Для наукових співробітників, викладачів, аспірантів, докторантів, студентів закладів вищої освіти юридичної спрямованості, практикуючих юристів, представників органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських організацій, а також усіх, хто цікавиться питаннями розвитку правової науки України, зокрема екологічного права, науковими здобутками видатних учених-правників.

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

А. П. ГЕТЬМАН

ВИБРАНІ ПРАЦІ



Харків
«Право»
2025



Упорядник Є. П. Суєтнов

Гетьман А. П.
Г41 Вибрані праці / А. П. Гетьман ; [упоряд. Є. П. Суєтнов]. – Харків : Право, 2025. – 1184 с. : іл.
ISBN 978-617-8448-48-6

У цьому виданні, підготовленому до 220-річчя Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, зібрано наукові праці видатного вченого України в галузі правознавства, талановитого педагога й організатора вищої освіти, ректора Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки Анатолія Павловича Гетьмана.

Вибрані праці включають наукові статті, тези наукових доповідей та інші роботи автора з проблем становлення та розвитку еколого-процесуального права, конституційних засад і фундаментальних чинників екологічного права й законодавства, екологічних прав людини та громадянина, правових засад права власності, природокористування та охорони довкілля, екологічної політики та безпеки, науки екологічного та природоресурсного права й законодавства, міжнародного законодавства та права ЄС про довкілля, наукової спадщини, життєвого і творчого шляху та наукових ідей і поглядів шановних вчителів, а також реформування законодавства про вищу юридичну освіту.

Для наукових співробітників, викладачів, аспірантів, докторантів, студентів закладів вищої освіти юридичної спрямованості, практикуючих юристів, представників органів державної влади, місцевого самоврядування і громадських організацій, а також усіх, хто цікавиться питаннями розвитку правової науки України, зокрема екологічного права, науковими здобутками видатних учених-правників.

УДК УДК 349.6(081.2)

ISBN 978-617-8448-48-6

© Гетьман А. П., 2025
© Суєтнов Є. П., упорядкування,
2025
© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

Зміст

Вступне слово	10
----------------------------	-----------

I. ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЕКОЛОГО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Екологічний процес: невирішені питання.....	18
К вопросу о природоресурсовом процессе	25
Особливості еколого-процесуальних правовідносин	30
Становлення і розвиток еколого-процесуальної правової теорії.....	38
Поняття та система еколого-процесуального права України	46
Щодо класифікації еколого-процесуальних норм	53
Джерела еколого-процесуального права України та їх ознаки	60
Процесуальний порядок здійснення екологічного планування	72
Процедура реалізації управлінських функцій в сфері охорони довкілля.....	78
Процедура реалізації матеріальних норм у галузі екологічного контролю.....	79
Правовое регулирование процессуальной деятельности органов государственного управления и контроля в области охраны окружающей среды.....	87
Проблемы совершенствования и систематизации экологических процессуальных норм	88
Содержание экологических процессуальных правоотношений	93
Особенности процессуальных норм экологического права	99
Соотношение материальных и процессуальных норм в экологическом праве	101

II. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЧИННИКИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА І ЗАКОНОДАВСТВА

Конституційні засади реформування екологічного законодавства.....	108
Розуміння верховенства права в екологічному законодавстві України	113
Принцип верховенства права в еколого-правовому регулюванні та охороні клімату	154
Концепція розвитку екологічного права та законодавства в умовах євроінтеграції	160
Стратегія правової реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в екологічній сфері	179
Проблеми кодифікації екологічного законодавства України в умовах розвитку громадянського суспільства	191
Екологічні функції органів державної влади та управління за новою Конституцією України.....	220
Термінологія екологічного законодавства: методологічні засади та перспективи уніфікації.....	222
Еколого-правові договори: законодавча ретроспектива і сучасність.....	235
Теоретико-методологічні засади забезпечення сталого розвитку України: еколого-правовий аспект	265
Екологічне право: роздуми про його витоки та перспективи розвитку	327

III. ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА

Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля як природне право людини	348
До питання про зародження інституту права громадян на безпечне довкілля	350
Становлення та розвиток інституту екологічних прав людини у законодавстві України	352

Право доступу до суду в контексті Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод.....	386
Вдосконалення правового механізму захисту екологічних прав громадян.....	393
Життя та здоров'я людини як об'єкт екологічного права у глобалізованому світі.....	395
Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля: генезис термінологічного визначення.....	414
Міжнародно-правові стандарти екологічних прав громадян України.....	418
Access to Justice for the Protection of Environmental Rights in Ukraine.....	420
Екологічні права людини в національному та міжнародному законодавстві.....	435

IV. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

Український народ як суб'єкт права власності на землю	454
Правові проблеми використання і охорони рослинного світу.....	458
Проблеми кодифікації законодавства про рослинний світ: деякі міркування (коментар до Закону України «Про рослинний світ»)	465
Legal liability in environmental law: problems of formation and development	472
Право власності на природні ресурси юридичних і фізичних осіб у сільському господарстві	481
Методологічні засади становлення правових основ охорони довкілля	486
Напрями розвитку фауністичного законодавства України	499
Правове забезпечення використання об'єктів рослинного світу.....	503

Правове забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів у контексті європейських вимірів відновлення економіки України	555
Стаття 13.....	583

V. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА БЕЗПЕКИ

Науково-методологічні чинники екологічної політики України в сучасних умовах.....	599
Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект.....	601
Концепція розвитку екологічного права та законодавства як передумова забезпечення національної екологічної політики	609
Відновлення України як ключовий напрям сучасної національної екологічної політики	621
Правові засади екологічної безпеки України на сучасному етапі.....	626
Кліматичні законодавство і правовідносини: сучасний стан та перспективи розвитку в контексті забезпечення національної безпеки.....	629
Правові проблеми екологічної безпеки в умовах проведення АТО	663
Правові засади використання та охорони природно-ресурсного потенціалу України в аспекті державної інноваційної й екологічної політики	674
Екологічна політика держави у сфері природокористування: доктринальні підходи.....	701
Еколого-правова політика: сучасні підходи до формування	706
Формування еколого- й кліматично-правової політики в умовах російської військової агресії: нові доктринальні підходи.....	729
Правове забезпечення екологічної політики держави у сфері природокористування.....	738

Правові засади державної екологічної політики в сфері охорони довкілля.....	805
Правове забезпечення екологічної політики в системі національної безпеки України.....	824

VI. РОЗДУМИ ПРО НАУКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ПРИРОДОРЕСУРСНОГО ПРАВА І ЗАКОНОДАВСТВА

Витоки науки екологічного права України	832
Ретроспектива розвитку екологічної правової науки	843
Сучасний стан та перспективи розвитку еколого-правової науки в Україні	851
Сучасні тенденції розвитку еколого-правової науки в умовах реалізації Угоди про асоціацію України з ЄС	864
Шляхи становлення й розвиток науки земельного права	872
Наука земельного права: ретроспективний аналіз розвитку	879
State and prospects of development of the science of environmental law of Ukraine in the context of European integration.....	896
Доктрина науки екологічного права: генеза теоретичних досліджень еколого-правових проблем у XX ст.	914
Формування еколого-правової науки: ресурсний аспект та проблеми його інтеграції.....	929

VII. МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ПРАВО ЄС ПРО ДОВКІЛЛЯ

Формування права на сприятливе довкілля в публічному міжнародному праві	952
Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації.....	956
Основні напрямки розвитку законодавства Європейського Союзу про охорону біосфери	969

Имплементация законодательства об обращении с отходами ЕС в правовую систему Украины	991
Правові засади захисту, збереження та поліпшення природних ресурсів у Сьомій Екологічній програмі ЄС	999
Правове забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів у контексті європейських вимірів відновлення економіки України	1012
Harmonisation of Ukrainian Waste Treatment Laws with EU Legislation	1040
Ukrainian legislation for safeguarding agroecosystems and environmental health: the challenges ahead	1052
Climate protection laws: European reality and Ukrainian prospects	1068
Стратегія правової реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в екологічній сфері	1082

VIII. ПРО МОЇХ ВЧИТЕЛІВ

Академік В. Я. Тацій – фундатор збірника наукових праць «Проблеми законності»	1095
Розуміння природоресурсного права в науковій спадщині проф. Ю. О. Вовка.....	1102
Концептуальні засади природоресурсного права в науковій скарбниці професора Ю. О. Вовка	1106
Наукова спадщина проф. В. К. Попова у правових дослідженнях його учнів	1111
Ідея правового забезпечення раціонального природокористування в дисертаційному дослідженні професора В. Л. Мунтяна	1115
Наукова спадщина професора Володимира Степановича Шелестова	1119

IX. ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ВИЩУ ЮРИДИЧНУ ОСВІТУ

Реформування юридичної освіти в Україні: деякі міркування.....	1123
--	------

Колізії у законодавстві про вищу освіту та шляхи їх подолання	1128
Основні завдання та напрямки оптимізації правового виховання в сучасній Україні	1142
Практика застосування окремих статей Закону України «Про вищу освіту»	1155
Проблеми використання інтелектуального потенціалу випускників юридичних вузів	1169
Інформаційне середовище навчання у Національній юридичній академії України імені Ярослава Мудрого	1172
Студенческое самоуправление как фактор социализации вузовской молодежи в новых социальных условиях.....	1177

Вступне слово

Анатолій Павлович Гетьман – ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки.

Анатолій Павлович Гетьман народився 18 липня 1958 р. в родині Павла Дмитровича та Лідії Іванівни Гетьман. Його батько був працівником паперово-целюлозної фабрики, а мати займалася домашнім господарством і вихованням чотирьох синів, серед яких Анатолій Павлович був наймолодшим. Народився та провів дитинство професор А. П. Гетьман у мальовничому селищі Зідьки Зміївського району Харківської області, барвисті краєвиди та навколишнє природне середовище якого – безкраї лани, лісисті пагорби й одна з найживописніших річок Східної Європи – Сіверський Донець – глибоко запали в його душу. Тісне спілкування з природою, спостереження її вразливості та погіршення від будь-яких чинників зовнішнього впливу були одним із факторів визначення напряму професійного й наукового життя А. П. Гетьмана. Саме відтоді беруть витоки подальшого нестримного інтересу і невпинної жаги до дослідження екологічних проблем у правовому вимірі, які згодом перетворилися на його життєву місію – створення міцного правового фундаменту, здатного захистити природу для теперішніх і майбутніх поколінь.

У 1979 р. Анатолій Павлович вступив на перший курс судово-прокурорського факультету Харківського юридичного інституту, а влітку 1983 р. почав працювати на посаді стажиста-дослідника кафедри земельного права та правової охорони

природи. З листопада 1985 р. А. П. Гетьман навчався в аспірантурі, а через 13 місяців, у грудні 1986 р., достроково захистив кандидатську дисертацію на тему «Правове регулювання діяльності органів управління у сфері використання та охорони навколишнього середовища» під керівництвом доктора юридичних наук, професора Юліана Олександровича Вовка.

Вибір теми кандидатської дисертації був зумовлений не випадковістю, а сумлінним розумінням Анатолієм Павловичем і його науковим керівником необхідності розробки науково обґрунтованої моделі оптимальної структури управління охороною довкілля, яка була б здатна запобігти надмірному погіршенню стану атмосферного повітря, водних об'єктів на тлі негативних для довкілля наслідків розвитку промисловості 60–70-х років XX ст., а найголовніше – більше ніколи не допустити екологічних катастроф планетарного масштабу, що загрожують усьому людству, одна з яких сталася внаслідок вибуху на Чорнобильській АЕС на теренах нашої держави в 1986 р.

У кандидатській роботі А. П. Гетьман висловив ті основоположні ідеї в контексті реформування системи місцевих органів управління охороною довкілля, які згодом знайдуть відображення в національному екологічному законодавстві. Так, учений одним із перших в еколого-правовій науці наголосив на участі представників природоохоронних органів у роботі комісій щодо прийняття нових об'єктів в експлуатацію та обґрунтував доцільність правового регулювання порядку й умов для введення в дію нового об'єкта і чіткого визначення екологічних вимог, при дотриманні яких можлива його експлуатація.

З 1987 р. Анатолій Павлович починає працювати на посаді асистента, з 1988 р. працює заступником декана заочного факультету, а з 1992 р. – на посаді доцента кафедри екологічного права. У цьому ж році А. П. Гетьман був зарахований до докторантури.

Вагомий внесок у доктрину екологічного права і практику застосування екологічного законодавства відіграла захищена

в 1995 р. дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук «Еколого-процесуальна правова теорія: проблеми становлення і розвитку», науковим консультантом підготовки та захисту якої став видатний учений Василь Костянтинівич Попов. Фундаментально досліджуючи питання еколого-процесуальної теорії, Анатолій Павлович не лише визначив співвідношення між матеріальними та процесуальними екологічними нормами, але й сформулював поняття еколого-процесуальних норм, визначив ступінь системності цих норм, концептуально обґрунтував поняття та зміст еколого-правового процесу, а також запропонував напрями вдосконалення еколого-процесуального законодавства в умовах оновлення матеріального екологічного права.

Сформульовані А. П. Гетьманом положення та висновки про становлення і розвиток еколого-процесуальної теорії дали потужний поштовх для подальшого розвитку науки екологічного права, його доктрини та законодавства й стали безцінним надбанням у скарбниці еколого-правових досліджень не лише на теренах нашої держави, а й за її межами.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. професор А. П. Гетьман присвятив свої наукові пошуки питанням забезпечення екологічних прав людини і громадянина, створення ефективного механізму їх захисту та гарантіям реалізації. Ставши фундатором еколого-процесуальної правової теорії, він наголошував на необхідності посилення процесуальних аспектів у контексті окремих інститутів екологічного права. Так, досліджуючи право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, Анатолій Павлович наголосив, що захист цього права є процесом, а не просто метою, а тому процес створення гарантій не зводив виключно до ухвалення нових законів, що закріплюють таке право. Такий висновок спонукав Анатолія Павловича до поглиблених наукових пошуків у цій сфері, спрямованих на вироблення оптимального та дієвого правового механізму захисту екологічних прав громадян.

А. П. Гетьман не стояв осторонь процесів реформування екологічного законодавства та брав активну участь у розроб-

ленні законодавства, яке стосується охорони довкілля. Тому особливе місце в широкій палітрі його наукових досліджень займають проблеми кодифікації екологічного законодавства. Проблематика трансформації екологічного законодавства і його кодифікації є однією з актуальних та є предметом численних наукових публікацій, дискусій і обговорень серед багатьох представників еколого-правової науки.

Чимало зусиль доклав Анатолій Павлович у розробку проекту Концептуальних засад систематизації екологічного законодавства України, підготовленого разом із колегами-науковцями з Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, Національної академії правових наук України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка та рідної alma mater. Автори проекту наголошували на систематизації та кодифікації екологічного законодавства, адже поява нових предметних сфер екологічних правовідносин, подальше вдосконалення наявних інститутів екологічного права й утвердження засад ринкової економіки та її вплив на довкілля потребують взаємоузгодженого правового регулювання.

У розумінні Анатолія Павловича завершити кодифікаційний процес у сфері регулювання суспільних відносин, пов'язаних із використанням природних ресурсів і охороною довкілля, та створити адаптовану до норм права ЄС законодавчу базу має прийняття Кодексу законів України про довкілля. Він фундаментально обґрунтував структуру такого Кодексу, яка має складатися із Загальної та Особливої (Спеціальної) частин. До Загальної частини професор А. П. Гетьман пропонує включити загальні правові засади про довкілля, еколого-правовий статус людини, організаційно-інституційний механізм охорони довкілля, економіко-правовий механізм і юридичну відповідальність за порушення законодавства про довкілля. Особлива (Спеціальна) частина, у свою чергу, може складатися з питань використання природних ресурсів, особливостей правової охорони окремих природних ресурсів, екологічного зонування тощо.

Внесок Анатолія Гетьмана в питання кодифікації екологічного законодавства є надзвичайно важливим, оскільки він пропонує комплексний підхід до вирішення проблем систематизації та забезпечення ефективності екологічного права, що є передумовою для формування правової системи, здатної адекватно реагувати на екологічні виклики сучасності, та закладають міцне підґрунтя для подальшого реформування екологічного законодавства, що є принциповим на шляху до його адаптації до європейського екологічного права й законодавства.

Життєва професійна місія Анатолія Павловича не обмежується суто науковою діяльністю в контексті формування вітчизняної еколого-правової доктрини, формування наукових пропозицій та висновків щодо вдосконалення національного екологічного законодавства на різних етапах державотворчих процесів. Анатолій Павлович успішно поєднує науково-педагогічну діяльність з адміністративною та громадською роботою в стінах alma mater, окрім проведення фундаментальної науково-дослідної роботи у сфері екологічного права, плідно й віддано працює над якісним реформуванням вищої юридичної освіти.

Будучи на посаді спочатку проректора з навчальної роботи (2001–2007 рр.), згодом проректора з наукової роботи (2007–2020 рр.) й ректора (з 2020 р. дотепер), Анатолій Павлович є ініціатором численних інновацій в освітньому процесі. Під його керівництвом науково-дослідницька діяльність Університету отримала новий імпульс: створення нових наукових шкіл (у тому числі Харківської школи екологічного права, одним із фундаторів якої є А. П. Гетьман), організація низки міжнародних конференцій, що сприяють обміну досвідом між науковцями України та інших країн, упровадження стандартів вищої освіти.

За ректорства А. П. Гетьмана у 2023 році Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого вперше увійшов до рейтингу QS World University Rankings by Subject 2023: Law & Legal Studies, який є ключовим неза-

лежним показником ефективності та репутації університетів на світовій арені, потрапивши до ТОП 300 кращих Університетів світу у предметній галузі «Law & Legal Studies». У 2024 році Університет піднявся на 100 позицій та увійшов до ТОП 200 кращих Університетів світу. У 2025 році відповідно оприлюдненого рейтингу Університет закріпив свою позицію у ТОП 200 кращих правничих шкіл світу, що є найкращим результатом серед усіх ЗВО України.

Принагідно зазначимо, що ще в далекому 2002 р. Анатолій Павлович у публікації «Реформування юридичної освіти в Україні: деякі міркування» у контексті стрімкого розвитку науково-технічного прогресу комп'ютерних і телекомунікаційних технологій закликав до застосування сучасних інформаційних технологій, зокрема елементів дистанційного навчання, тим самим наче заглянувши у майбутнє, адже питання інформатизації вищої юридичної освіти та запровадження інновацій в освітній процес не втрачають своєї актуальності за сучасних умов освітньо-виховної реальності.

Наведені пропозиції та ідеї А. П. Гетьмана ще раз підтверджують його відданість і патріотизм у справі правового виховання молодих правників, для яких він є не лише наставником, а й джерелом натхнення. Концепція правової освіти Анатолія Павловича, викладена в цій збірці вибраних праць, насичена ідеями про те, що завданням юридичної освіти є виховання не лише фахівців у галузі права, але й морально відповідальних громадян, здатних відстоювати як публічні, так і приватні інтереси українського соціуму. Його підхід до правового виховання виходить за межі навчальних дисциплін і лекційних занять: А. П. Гетьман сприяє розвитку критичного мислення у студентів, навчаючи їх бачити ширший контекст правових явищ, розуміти їх квінтесенцію та вплив на суспільство.

Наукова скарбниця Анатолія Павловича Гетьмана, яка містить дорогоцінні ґрунтовні дослідження та численні наукові праці, продовжує збагачувати еколого-правову науку новими концепціями, підходами та висновками і є цінним джере-

лом знань, яке слугує надійним фундаментом для сучасного та майбутнього покоління правознавців. Але, безапеляційно, кожен його науковий висновок, доктринальне формулювання та власна думка розбирається на цитати й пронизана неохитною ідеєю досягнення гармонійної взаємодії людини, суспільства та природи.

До кола наукових інтересів Анатолія Павловича належить і низка інших питань щодо розвитку екологічного права як галузі права, еколого-правової доктрини, проблем екологічного законодавства та практики його застосування, як-от: розуміння принципу верховенства права в екологічному законодавстві; проблеми термінології екологічного законодавства; міжнародно-правові стандарти захисту екологічних прав; правові засади власності, природокористування та охорони довкілля; правові засади та науково-методологічні чинники екологічної безпеки; питання відновлення України та вдосконалення еколого-правової політики тощо.

Пропоноване видання вибраних праць професора А. П. Гетьмана лише в найбільш загальних рисах розкриває величезний творчий доробок видатного вченого. «Вибрані праці» презентують тільки частину ґрунтовних доктринальних еколого-правових досліджень і наукових пошуків Анатолія Павловича, які демонструють його вагомий внесок у становлення та розвиток сучасного екологічного права.

Науковий шлях Анатолія Павловича є прикладом безперервного наукового пошуку і творчої сміливості. Він не лише заклав фундаментальні підходи до правової охорони природи, а й охопив у своїх дослідженнях такі актуальні теми, як запобігання екологічним ризикам, відповідальність за шкоду довкіллю, екологічні права людини та правові інструменти реалізації цих прав.

«Вибрані праці» професора А. П. Гетьмана є зібранням наукових праць Анатолія Павловича Гетьмана – видатного вченого, новатора в галузі правового регулювання охорони довкілля, який своєю відданістю правовій охороні довкілля зробив вагомий внесок у формування та становлення сучасної

еколого-правової науки. Наукові ідеї та напрацювання Анатолія Павловича, викладені в запропонованому виданні, залишаються актуальними і нині, особливо у зв'язку із сучасними екзистенційними викликами, пов'язаними з кліматичними змінами, деградаційними процесами у навколишньому природному середовищі, екологізацією як суспільного виробництва, так і національного законодавства, євроінтеграційними зобов'язаннями України, а також посиленням ролі права в охороні довкілля.

Упевнені, що «Вибрані праці» професора А. П. Гетьмана стануть у пригоді широкому колу дослідників, практиків і законотворців на шляху до забезпечення сталого еколого-збалансованого розвитку суспільства й держави, ефективного правового механізму захисту екологічних прав громадян, збереження і примноження природно-ресурсного потенціалу України, створення екологічно відповідального суспільства.

*Колектив кафедри екологічного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

Наукове видання

Гетьман Анатолій Павлович

ВИБРАНІ ПРАЦІ

Упорядник

Суєтнов Євгеній Павлович

Підписано до друку 11.08.2025. Формат 60×90/16.
Ум. друк. арк. 74. Обл.-вид. арк. 57. Тираж 100 пр. Зам. № 99

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017

Книги, які можуть вас зацікавити



Дзера О. В. Вибране.
Збірник наукових
праць. Київська школа
цивілістики



Проблеми реалізації
цілей сталого розвитку
в аспекті зміцнення
національного та
міжнародного
правопорядку



Засади звільнення від
покарання за
кримінальним правом
України



Причинний зв'язок у
деліктному праві

Перейти до галузі права
Екологічне право



Перейти на сайт →